

İlham Əliyev: Adını ölkə və dünya hər b tarixinə həkk etmiş müzəffər sərkərdə

Xalq-hakimyyət birliyi istənilən dövlətdə siyasi sabitliyi və təhlükəsizlik mühtitini şərtləndirən həlledici amildir. Bu birlik təsadüfən, öz-özünə formalaşmır. Onun üçün əsas şərt xalqın arxasınca aparmağı bacaran güclü və xarizmalı lider amilinin olmasıdır. Elə bir lider ki, müstəqil siyasət aparmaq iqtidarında olsun. Elə bir lider ki, xalqı və dövlətinin milli maraqlarını bütün mənafehlərin fəvqünə yüksəlsin. Elə bir lider ki, sözü və əməli üst-üstə düşsün. Belə liderləri tarixə bəxş edən xalqlar və dövlətlər böyük, əzəmətli və bəxtəvərdir. Öz əməlləri ilə xalqı və dövlətinin sonsuz sevgisini qazanmış liderlər isə xoşbəxtdir. Məsələyə bu kontekstdə yanaşdıqda böyük qürur və fəxarət hissi ilə deyə bilərik ki, möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev xoşbəxt dövlət rəhbəridir. Xalq ona görə cənab Prezidenti sevir ki, o, son 18 il ərzində ölkəmizi uca zirvələrə yüksəltməkdədir. Xalq ona görə prezidentini sevir ki, o, heç bir vaxt hər hansı böyük dövlət və ya beynəlxalq

Ölkəmizdə 2018-ci il 11 aprel tarixində keçirilən prezident seçkilərində cənab İlham Əliyev seçicilərin 86,03 faizinin səsini qazanaraq növbəti dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilmişdir. Azərbaycan xalqı həmişə olduğu kimi, bu dəfə də doğru və müdrik seçim etmişdir, səsini ulu öndər Heydər Əliyevin müayyən etdiyi siyasi kursa sadiq qalaraq Azərbaycanın regionun liderinə və beynəlxalq aləmdə etibarlı tərəfdaşa çevirən dünya səviyyəli siyasətçi İlham Əliyevə vermişdir. Növbəti dəfə xalqdan etimad mandatı alan Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında son 3 ildə Azərbaycan öz inkişafının keyfiyyətə yeni mərhələsinə daxil olmuşdur. Bu mərhələ bütün sahələri əhatə edən, genişmiqyaslı və davamlı islahatlar ilə xarakterizə olunur. Dövlətimizin başçısı tərəfindən "tərəqqi, təkamül və yeni şəraitə uyğunlaşma" kimi qiymətləndirilən dərinləşən islahatlar kursu sosial-itsadi, hüquq-məhkəmə, siyasi, struktur və kadr istiqamətlərini əhatə etməklə çoxşaxəli və dinamikdir. Bütün bunlar nəticə etibarilə ölkəmizin daxili siyasi uğurlarını şərtləndirir, səfərbər olunmuş cəmiyyət və vətəndaş həmrəyliyini möhkəmləndirir, siyasi sabitlik və təhlükəsizlik mühtitinin dönməzliyini təmin edir.

təşkilatın diqtəsi ilə deyil, məhz lideri olduğu çoxmillətli və çoxkonfessiyalı Azərbaycan dövlətinin milli maraqlarından irəliləyən müstəqil siyasətin müəllifidir. Həmin siyasətin təntənəsi Azərbaycanın siyasi sabitliyində, iqtisadi gücündə, sosial rifahında, güclü ordusunda və uğurlu xarici siyasətində öz təsdiqini tapır. 2018-ci il 11 aprel prezident seçkilərindən sonra cənab İlham Əliyevin bəyan etdiyi və tətbiqinə başladığı genişmiqyaslı və hərtərəfli islahatlar kursu sayəsində Azərbaycanın siması büsbütün dəyişməkdədir. Müasir, sivil, demokratik inkişaf yolunu seçmiş Azərbaycanın səsi dünya meridianlarında daha ucadan eşidilməkdədir. Heç bir fors-majör vəziyyət arxasında xalqın dayandığı Prezident İlham Əliyevin hadisə və proseslərə prinsipial və qətiyyətli yanaşma tərzinə, preventiv, profilaktik, ardıcıl və sistemli qərar qəbul etmə məharətinə və sarsılmaz iradəsinə təsir edə bilməz. Bu həqiqət bütün dünya dövlətlərini öz əsarətinə almış COVID-19 pandemiyası ilə qlobal mübarizə şəraitində tam çıpaqlığı ilə özünü biruzə verdi. Prezident İlham Əliyevin COVID-19 pandemiyasına qarşı 3 istiqamətdə (əhalinin həyat və sağlamlığının qorunması; əhalinin sosial müdafiəsinin təmin olunması; iqtisadi fəallığın inkişaf etdirilməsi) müayyən etdiyi mübarizə strategiyası sayəsində Azərbaycan bu ümumi bəlanın doğurduğu itkiləri minimuma endirməyi bacaran dövlətlər sırasında. Bu həqiqət Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının rəhbərliyi səviyyəsində bir neçə dəfə etiraf olunmuş və Azərbaycan nümunəvi dövlətlər sırasında qeyd edilmişdir. Azərbaycanın pandemiyaya qarşı mübarizə tədbirləri bir çox dövlətlər tərəfindən model olaraq seçilmiş və təkrar olunmaqdadır.

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə 2020-ci ilin aprel ayında Türkdillil Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının, may ayında isə Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərinin Təmas

qrupunun videoformatda keçirilən Zirvə görüşləri məhz milli, regional və qlobal səviyyələrdə pandemiyaaya qarşı səylərin birləşdirilməsi, bu sahədə təcrübə mübadiləsi məsələlərini özündə ehtiva etmişdir. Sonuncu tədbirdə dövlətimizin rəhbəri qlobal təhdid mənbəyinə – COVID-19 pandemiyasına qarşı beynəlxalq səviyyədə səylərin birləşdirilməsinə və gücləndirilməsinə xidmət edən unikal təşəbbüslə – BMT Baş Məclisinin xüsusi sessiyasının çağırılması təklifi ilə çıxış etdi. Cənab prezidentin bu təşəbbüsü ötən ilin may ayında Nyu-Yorkda Qoşulmama Hərəkatının Koordinasiya Bürosunda müzakirə olunmuş, yekdilliklə dəstəklənmiş və Qoşulmama Hərəkatının adından BMT Baş katibinə müraciət qəbul edilməsi qərarına alınmışdır.

Bunun ardınca möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev mayın 13-də Qoşulmama Hərəkatının sədri olaraq BMT Baş katibinə müraciət etmişdir. Həmin müraciət əsasında BMT Baş katibi təşkilatın Nizamnaməsinin 20-ci maddəsindən çıxış edərək mayın 28-də BMT Baş Məclisinin xüsusi sessiyasının çağırılması məqsədilə üzv dövlətlərə müraciət etmişdir. Yeri gəlmişkən onu da qeyd edək ki, BMT Nizamnaməsinin 20-ci maddəsinə əsasən 3 halda təşkilatın Baş Məclisinin xüsusi sessiyası çağırılabilir. Birincisi, bunu BMT Təhlükəsizlik Şurası daimi üzvləri tələb etməlidir, ikincisi, BMT Baş Məclisinin mütləq əksəriyyət üzvləri bu tələbdə ısrarlı olmalıdır və nəhayət, BMT-nin üzvü olan istənilən dövlətin təşəbbüsü qurumun əksəriyyət dövlətləri tərəfindən müdafiə olunduqda haqqında bəhs olunan xüsusi sessiyasının çağırılması mümkündür.

Prosedur qaydalarına əsasən, bu müraciət baxılma müddəti 30 gündür. Həmin müddət Azərbaycanın təşəbbüsü ilə bağlı məsələdə iyulun 27-də başa çatmışdır. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin bu təşəbbüsünü BMT Baş Məclisinin 150-dən çox üzvü birmənalı olaraq dəstəkləmişdir. Həmin dövlətlər sırasında Qoşulmama Hərəkatının

120 üzvü ilə yanaşı, Avropa İttifaqının, Asiyanın, Afrikanın və Latin Amerikasının da aparıcı dövlətləri vardır. Bu unikal təşəbbüsə qarşı çıxış edən yeganə dövlət məhz işğalçı Ermənistan olmuşdur. Bununla da Ermənistan dövləti öz mahiyyətini ortaya qoymuş və dünya miqyasında özünü rüsvay etmişdir. Əslində faşizmi və terrorizmi dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldıran bir "psevdo-dövlət" in belə davranışı təəcüb doğurmur. Ermənistan dünyanın yeganə ölkəsidir ki, COVID-19-un yanında yer aldı. Onun müttəfiqi kimi çıxış etdi. Ermənistanın bu antibəşəri davranışına postpandemiyə dövründə siyasi və hüquqi qiymət verilməsi məsələsi də olduqca vacibdir.

Burada bir məqamın da üzərində xüsusi olaraq dayanmağa dəyər. Prezident İlham Əliyevin beynəlxalq rezonansa səbəb olmuş təşəbbüsü bir daha təsdiqlədi ki, Azərbaycan dünya miqyasında elə də böyük dövlət olmasa da, lakin onun sözünün mənası və çəkisi böyükdür. Bu, bir həqiqətdir ki, Azərbaycan dövlətinin sözünün məna və çəkisinin dünya miqyasında böyüklüyünü şərtləndirən həlledici amil onun liderinin – Prezident İlham Əliyevin həm ölkə, həm də beynəlxalq aləmdə yüksək nüfuzlu malik olması ilə bağlıdır. Dünyanın pandemiya tərəfindən hədəfə alındığı, təhdid olunduğu bir reallıqda hər bir dövlət və hər bir lider öz simasını nümayiş etdirir və bu çətin günlərdə Azərbaycan dövləti və onun lideri cənab İlham Əliyev, sözün həqiqi mənasında, bütün dövlətlər və onların liderləri üçün bir nümunədir.

Milyonları ölümlə hədələyən və bunu icra edən qlobal pandemiya şəraitində mütləq əksəriyyət insanlar düşünürdülər ki, beynəlxalq təhlükəsizliyə xüsusi cavabdehliyi olan dövlətlər, yəni BMT TŞ-nin daimi üzvləri birlikdə, ya da əlahiddə olaraq bu ümumi bəlaya qarşı beynəlxalq səylərin birləşdirilməsi məsuliyyətini üzərlərinə götürəcək və BMT Baş Məclisini xüsusi sessiyasına çağıracaqlar. Həqiqət isə budur

ki, məlum təşəbbüslə BMT TŞ-nin heç bir daimi üzvü çıxış etmədi. Bu təşəbbüsü dünyanın müxtəlif qitələrinin heç bir aparıcı dövləti irəli sürmədi. Bu təşəbbüslə BMT TŞ-nin 2 il qeyri-daimi üzvü olmuş, 2 dəfə dünyanın ən böyük və universal təşkilatının TŞ-na sədrlik etmiş Azərbaycan Respublikası və onun rəhbəri cənab İlham Əliyev çıxış etmişdir. Əslində cənab Prezident bu unikal addımı ilə həm də BMT-nin nüfuzunun qaldırılması məramına xidmət edən bir davranış ortaya qoymuşdur.

Prezident İlham Əliyevin COVID-19 pandemiyasına qarşı mübarizədə beynəlxalq səylərin birləşdirilməsi, bu məqsədlə dünya miqyasında birliyin, həmrəyliyinin və məsuliyyətin gücləndirilməsinə hədəflənmiş təşəbbüsünün beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən birmənalı olaraq dəstəklənməsi bir daha göstərdi ki, Azərbaycan dövlətinin və onun lideri cənab İlham Əliyevin nüfuzu və reytingi olduqca yüksəkdir. Azərbaycan prezidenti qlobal baxışlı lider kimi qəbul olunur.

"Əsrin müharibəsi" hesab edilən COVID-19 pandemiyasına qarşı mübarizə məsələlərində dövlətlərin, xalqların və liderlərin hansı mövqedə dayandığına geniş müzakirə məsələsinə çevriləcəyi və müvafiq qiymətləndirmələrin aparılacağı labüd görünür. Artıq bu istiqamətdə ilk addımlar atılmaqdadır. İstisnasız söyləmək olar ki, həmin müzakirələrin nəticəsi olaraq bütün beynəlxalq ictimaiyyət etiraf edəcəkdir ki, pandemiya qlobal qurtuluşun əldə edilməsi naminə beynəlxalq səyləri bir yumruq kimi birləşdirən dövlət Azərbaycan Respublikası, lider isə Prezident İlham Əliyevdir. Həmin səylər sayəsində Pandemiyaaya qarşı dünya dövlətlərini iqtisadi, sosial, humanitar və xüsusilə də tibbi sahələrdə əməkdaşlığının keyfiyyətə yeni mərhələyə keçməsi və bunun nəticəsi olaraq səfəriyyətin intizarla gözləndiyi COVID-19 əleyhinə peyvəndin əldə edilməsi strateji əhəmiyyətli məsələyə çevrilmişdir. Eyni zamanda həmin peyvənd hər bir dünya dövlətinin əlçatanlığının təmin olunması da kifayət qədər aktualıq kəsb edən məsələdir.

Təsədüfi deyildir ki, Prezident İlham Əliyev sentyabrın 23-də BMT Baş Assambleyasının 76-cı sessiyasının dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində keçirilən illik ümumi müzakirələrində zəngin çıxışında bir daha bu məsələyə beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini cəlb edərək demişdir ki, "Azərbaycan dəfələrlə açıq şəkildə peyvəndlərin zəngin ölkələr tərəfindən öz ehtiyaclarından daha artıq miqdarda alınması ilə bağlı öz narazılığını ifadə edib. Biz davam edən "peyvənd millətçiliyi" və peyvəndlə çıxışla əlaqədar inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan dövlətlər arasında dərinləşən qeyri-bərabərliklə bağlı narahatlığımızı bir daha vurğulayıyıq. Belə hərəkətlər inkişaf etməkdə olan ölkələrin öz əhalisini qorumasını əngəlləyir. Beynəlxalq hesabatlara əsasən, bu günə qədər dünyada mövcud olan peyvənd dozalarının 75 faizindən çoxu 10 zəngin ölkə tərəfindən alınmış, aşağı gəlirli ölkələrdə isə peyvəndlənmə 2 faizdən azdır."

Onu da qeyd edək ki, bu məsələyə beynəlxalq diqqətin cəlb edilməsi məqsədilə Azərbaycan BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasında Qoşulmama Hərəkatı adından bütün ölkələrin

peyvəndlərə bərabər və universal çıxışının təmin edilməsinə dair qətnəmə irəli sürmüş və həmin qətnəmə cari ilin mart ayında yekdilliklə qəbul edilmişdir. Bu reallıqda dövlətlərin pandemiya dövründə belə bir-birinə qarşı geosiyasi ambisiyalardan əl çəkməməsi, sərhədlərin bağlanması belə iqtisadi təzyiç elementi kimi istifadə etməsi acınacaqlıdır. Heç şübhəsiz, bütün bu və digər olduqca aktual məsələlər Azərbaycan Prezidenti cənab İlham

və bu istiqamətdə mərhələli şəkildə kompleks tədbirlər həyata keçirir.

Eyni mənəviyyətdə pandemiya zamanı çətin sahibkarlıq subyektlərinə, mikro sahibkarlara, yəni təxminən 600 min nəfərə dövlət tərəfindən 644 milyon manata qədər ciddi maliyyə dəstəyi göstərmişdir. 2021-ci ilin dövlət büdcəsində isə 261 milyon manat nəzərdə tutulmuşdur. Xüsusilə işsiz və iş yerini müvəqqəti itirmiş şəxslərə 4 dəfə

Əliyevin təşəbbüsü ilə 2020-ci ilin 3 dekabr tarixində reallaşdırılan BMT Baş Məclisinin xüsusi sessiyasının gündəliyini müayyən etmişdir.

Yuxarıda qeyd olunan istiqamətlər üzrə dövlət başçısının rəhbərliyi altında atılan irimiqyaslı addımlar xalqımız tərəfindən yüksək qiymətləndirilir və alqışlanır. Təsədüfi deyildir ki, hər gün minlərlə soydaşımız Prezident İlham Əliyevə ünvanladığı minnətdarlıq məktublarında ümumi bəlaya çevrilmiş pandemiyaaya qarşı mübarizədə dövlət başçısının qətiyyətinə, tələbkərliliyinə, peşəkərliliyinə, humanizminə, xeyirxahlığına, qayğısına və səfəqlinə heyran qaldıqlarını dilə gətirir, öz rəhbərliyi ilə fəxr və qürur hissi keçirdiklərini vurğulayırlar. Bu məktubların letymotivini təşkil edən əsas ideya odur ki, cənab İlham Əliyev öz güc mənbəyi olan xalqın hər bir nümayəndəsinin prezidenti olduğunu 18 ildir ki, hər gün, hər saat, hər saniyə konkret əməli addımları ilə sübut edir, xüsusilə pandemiya dövründə hər bir azərbaycanlının sağlamlığını və həyatını himf etməyi, əhalinin sosial müdafiəsinin təmin etməyi, paralel olaraq iqtisadi fəallığı həyata keçirməyi öz fəaliyyətinin bir nömrəli vəzifəsi kimi müayyən edib

190 manat birdəfəlik ödəniş edilmişdir. Bu qəbildən xərclər 450 milyon manata bərabər olmuşdur. Bütövlükdə indiyədək COVID-19-un təsirinə məruz qalmış əhalinin və sahibkarlıq subyektlərinin dəstəklənməsi üçün təqribən 2.7 milyard ABŞ dolları həcmində sosial-iqtisadi paket təqdim edilmişdir.

Təsədüfi deyildir ki, pandemiya ilə mübarizə sahəsində Azərbaycanın atdığı səmərəli addımlar beynəlxalq səviyyədə qəbul edilmişdir. 2020-ci ildə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı Azərbaycanı pandemiya ilə mübarizə sahəsində nümunəvi ölkə adlandırmışdır. Onu da xüsusilə olaraq qeyd edək ki, Azərbaycan bütün bu fəaliyyəti özünün maliyyə resursları hesabına həyata keçirmişdir. Ölkəmiz həmçinin Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına 10 milyon ABŞ dolları həcmində könüllü maliyyə dəstəyi göstərmiş, 30-dan artıq ölkəyə koronavirusla mübarizənin dəstəklənməsi üçün humanitar və maliyyə yardımını etmişdir. Bundan əlavə, dörd ölkəyə təmənnaş olaraq 150 min doza vaksın göndərmişdir.

İlham Əliyev: Adını ölkə və dünya hərbi tarixinə həkk etmiş müzəffər sərkərdə

Ermenistanın raket hücumlarının hədəfi idi. Ermenistan "Skad" və "İsgəndər-M" tipli ballistik raketlərdən, habelə qadağan olunmuş ağır fosforlu və kaset tipli sursatlardan istifadə edirdi. Ermenistanın bu hərbi cinayətləri nəticəsində 100-dən çox dinc sakin, o cümlədən 11 uşaq qətlə yetirilib, 450 nəfərdən çox insan yaralanıb. Azərbaycan ərazisində 12 min mülki infrastruktur obyektinə, o cümlədən fərdi evlər dağıdılıb və ya onlara ciddi zərər dəyib". Bu zərərini qiymətləndirilməsi və gələcəkdə kompensasiya edilməsi məqsədilə Prezident İlham Əliyevin 6 noyabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə Dövlət komissiyası yaradılmışdır. 11 şəhər və rayonda 13 işçi qrupu yaradılmışdır. Bu işlərə 200-dək məsul şəxs cəlb olunmuşdur. 10300-dən çox obyektə baxış keçirilmiş və qiymətləndirmə aparılmışdır.

jurnalist daxil olmaqla, 30 Azərbaycan vətəndaşı həlak olmuş, 130 nəfər isə yaralanmışdır. Azərbaycan dünyada ərazilərini ən çox minalandıqı ölkələrdən biridir. Bu, azad olunmuş ərazilərdə bərpa prosesini və məcburi köçkünlərin evlərinə qayıdışını ləngidir. Ermenistan daqiq mına xəritələrini Azərbaycanca verməkdən imtina edir. Ermenistanın üç rayon üzrə təqdim etməyə məcbur olduğu mına xəritələrinin daqqıqlığı 25 faizdir. Beləliklə, 10 noyabr üçtərəfli bəyanatı ilə müharibəyə son qoyulsa da, Ermenistanın Azərbaycana qarşı "mına müharibəsi" davam etməkdədir. Bu isə beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə qarşı Ermenistanın həqarətli davranışının növbəti bariz nümunəsidir. Birbaşa müharibə cinayətidir. Beynəlxalq ictimaiyyət Ermenistanı məcbur etməlidir ki, azad

(əvvəlki 9-cu səhifədə)

Eyni zamanda Prezident İlham Əliyev BMT Baş Məclisinin 76-cı sessiyası çərçivəsində çıxışı zamanı növbəti unikal təşəbbüsünə çıxış etmişdir: "Hesab edirik ki, COVID-19-dan sonra daha yaxşı bərpa üçün güclü, əlaqələndirilmiş və məqsədyönlü qlobal addımlara ehtiyac var. Bu mənada biz pandemiyadan sonrakı dövr üçün qlobal tədbirlərə dair tövsiyələr hazırlayacaq BMT-nin COVID-19-dan sonra qlobal bərpa üzrə Yüksək Səviyyəli Panelinin yaradılmasını təklif edirik."

Prezident İlham Əliyevin müəyyən etdiyi siyasətin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı və onun sosial rifahı dayanır. Təsədüfi deyildir ki, 2020-ci ilin əvvəlində bütün pensiyalar ölkə üzrə 16,6% indeksasiya olunaraq artırılmışdır. Orta pensiyaların məbləği 13% artaraq 300 manata, yaşa görə pensiyaların orta məbləği də 13% artaraq 330 manata çatmışdır. Bütövlükdə 2020-ci ildə pensiya ödənişləri 2019-cu ilə müqayisədə 20% artmışdır. Ölkəmizdə ötən il ərzində Prezident təqaüdləri 25%, sosial müavinətlər isə 15% artmışdır. Ümumən, bu ödənişlər 2 milyondan çox vətəndaşı əhatə etmişdir. Həm minimum, həm də orta pensiyaların alıcılıq qabiliyyəti indeksinə görə Azərbaycan MDB məkanında öz liderliyini qorumuşdur.

Dövlət başçısının müəyyən etdiyi sosial yönümlü siyasi kursa uyğun olaraq 2020-ci ildə 77 min ailəyə, yəni 322 min nəfərə ünvanlı sosial yardım göstərilmişdir. Bu göstərici 2019-cu ilə müqayisədə 19 min nəfər çoxdur. Orta aylıq ödənişin məbləği 240 manat təşkil etmişdir.

Xüsusi həssas kateqoriyadan olan insanlar—şəhid ailələri, müharibə əlilləri və müharibə veteranları Prezident İlham Əliyevin böyük diqqət və qayğısı ilə əhatə olunmuşlar. Belə ki, cənab Prezidentin 2020-ci il 31 dekabr tarixli sərəncamı ilə həmin tarixdən etibarən şəhid ailələrinin təqaüdü 500 manata çatdırılmışdır. Müharibə əlillərinə verilən təqaüdlərin məbləği də artırılmışdır. I qrup müharibə əlillərinə 400 manat, II qrup müharibə əlillərinə 350 manat, III qrup müharibə əlillərinə isə 300 manat məbləğində təqaüdlər müəyyən edilmişdir. Milli qəhrəmanların təqaüdü 1800 manata, Vətən müharibəsi qəhrəmanlarının təqaüdü isə 2000 manata bərabərdir. Beləliklə, təqaüdlərin artırılması 100 minədən insanı əhatə etmişdir.

2020-ci ildə 1500 şəhid ailəsi və müharibə əlili mənzil və evlərlə təmin olunmuşdur. İndiyədək bu kateqoriyadan olan insanlara 9200-ə yaxın mənzil və evlər verilmişdir. 2021-ci ildə isə bu göstəricinin əvvəlki ilə müqayisədə 2 dəfə artırılaraq 3000 minə çatdırılması planlaşdırılır.

Müharibə əlillərinə 7200-ə yaxın minik avtomobili verilmişdir.

Şəhid ailələri və müharibə əlillərinin sosial müdafiəsi istiqamətində növbəti addım olaraq "Yaşat fondu" yaradılmışdır. İndiyədək sözügedən fondada 62 milyon manatdan çox vəsait toplanmışdır.

Ötən il ərzində Prezident İlham Əliyevin tapşırıqlarına müvafiq olaraq

məşğulluq proqramları çərçivəsində 100 min nəfər işlə təmin olunmuşdur. 12 min ailə isə özünüməşğulluq proqramlarına cəlb edilmişdir. 2021-ci il ərzində isə 16 min ailənin müvafiq proqramlara cəlb olunması planlaşdırılır.

İctimai işlər proqramına gəldikdə isə, ötən il 38 min daimi, 50 min ikiaylılıq müvəqqəti iş yerləri yaradılmışdır. Cari ildən ictimai iş yerləri də DOST İŞ Mərkəzləri vasitəsilə təmin olunacaqdır.

Xalqın qürur mənbəyinə çevrilmiş Prezident İlham Əliyevin müəllifi olduğu dayanıqlı inkişaf siyasətinin təntənəsi təkcə Azərbaycanın siyasi sabitliyində, iqtisadi gücündə, sosial rifahında, uğurlu xarici siyasətində deyil, xüsusilə də tarix yazan güclü ordusunda öz təsdiqini tapır. Ötən il müzəffər Azərbaycan ordusu Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında torpaqlarımızı Ermenistanın işğalçı silahlı qüvvələrindən azad etmək kimi müqəddəs vəzifəni şərəflə yerinə yetirmişdir. Hələ 2016-cı ilin aprel ayında Lələtəpə və 2020-ci ilin iyul ayında Tovuz döyüşləri zamanı Azərbaycan bu işğal ilə barışmayacağını bütün dünyaya nümayiş etdirdi.

Eyni zamanda Prezident İlham Əliyev 2020-ci il sentyabrın 24-də BMT Baş Assambleyasının 75-ci sessiyası çərçivəsində çıxışında ən mötəbər kürsüdə beynəlxalq ictimaiyyətə xəbərdarlıq etdi ki, Ermenistan rəhbərliyinin düşməni, azərbaycanofob bəyanatları və təxribatları Ermenistanın Azərbaycana qarşı yeni hərbi təəcüvə hazırladığını nümayiş etdirdi.

Bu xəbərdarlıqdan 3 gün sonra, sentyabrın 27-də Ermenistan Azərbaycanın hərbi mövqələrinə və mülki şəxslərinə qarşı irimiqyaslı hücumu başladı. Nəticədə hərbi qulluqlarla yanaşı, 11 dinc sakin, o cümlədən 2 uşaq həlak oldu. Buna cavab olaraq, Azərbaycan BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsində təsbit edilmiş özünümüdafiə hüququndan istifadə edərək, öz ərazisində bütün cəbhə boyu işğalçılara əks-hücum keçdi.

30 il ərzində Ermenistanın işğal altında olan və vandalizm aktına məruz qalan ərazilərində azad olunmağa başladı. Noyabr ayının 8-də qədim Azərbaycan şəhəri, Qarabağın incisi Şuşanın müasir hərbi əlminin ən nadir və unikal əməliyyatlarından birinin həyata keçirilməsi nəticəsində azad olunması düşmənin müqavimət potensialını heçə endirdi. Nəticədə noyabr ayının 10-da Prezident İlham Əliyev, Vladimir Putin və baş nazir Nikol Paşinyanın imzaladığı üçtərəfli bəyanat regionda uzunmüddətli münafiqin hərbi fazasını başa çatdırdı və faktiki olaraq işğalçı Ermenistan dövlətinin kapitulyasiya aktı oldu. Noyabr ayının 20-də Ağdam, noyabrın 25-də Kəlbəcər, dekabr ayının 1-də isə Laçın rayonu bir güllə belə atılmadan, bir nəfər şəhid belə verilmədən işğaldan azad olmuşdu. Ordumuzun əldə etdiyi tarixi zəfər Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən inkişaf doktrinasının, o cümlədən hərbi quruculuq siyasətinin məntiqi nəticəsi kimi qiymətləndirilməlidir. Təsədüfi deyildir ki, bəzi Qərbi mətbu orqanlarında, habelə ABŞ-ın Milli Müdafiə Kollecinin (National War College) və Seton Hall Universitetinin Diplomatika və Beynəlxalq Münasibətlər Məktəbinin analitik

nəşrlərində Azərbaycan ordusunun hərbi taktikası çox yüksək qiymətləndirilir. ABŞ Hərbi Akademiyası və Pentaqonun rəsmiləri Azərbaycan ordusunun hərbi əməliyyatlarının öyrənilməsi zərurətini qeyd edirlər.

Bu tarixi zəfərin digər mühüm nəticələri də vardır. Prezident İlham Əliyevin Yeni Azərbaycan Partiyasının VII qurultayında yekun nitqində qeyd etdiyi kimi, "müharibənin nəticələrindən biri də əlbəttə ki, bu gün müzakirə mövzusu olan Zəngəzur dəhlizidir. Zəngəzur dəhlizi tarixi nailiyyətdir. Üçtərəfli Bəyanatda xüsusilə bu məsələnin əks olunması bizim, eyni zamanda, böyük siyasi qələbəmizdir. Hazırda Zəngəzur dəhlizi istiqamətində fəal işlər aparılır, bir çox təkliflər var, artıq bir çox nəqliyyat-kommunikasiya layihələri masa üzərindədir, müzakirə edilir və bu, bizim növbəti tarixi uğurumuz olacaqdır." "Zəngəzur dəhlizi" məsələsinə xüsusi əhəmiyyət verən Prezident İlham Əliyev cari ilin 31 mart tarixində keçirilən Türkdillli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının videokonfrans formatında qeyri-formal Zirvə görüşündə demişdir ki, "Bu gün biz artıq Zəngəzur dəhlizi üzərində çox fəal çalışırıq. Naxçıvanda keçirilmiş Zirvə görüşündə man demədim ki, vaxtilə Zəngəzur Azərbaycanı alıb Ermenistanı birləşdirəcək türk dünyasının coğrafi parçalanması idi. Çünki əgər xəritəyə baxsaq görərik ki, sanki bizim bədənimize xəncər saplanmışdır, türk dünyası parçalanmışdır. Qədim Azərbaycan torpağı olan Zəngəzur indi türk dünyasının birləşdirəcəkdir. Çünki Zəngəzurdan keçən nəqliyyat, kommunikasiya, infrastruktur layihələri bütün türk dünyasını birləşdirəcək, eyni zamanda, digər ölkələr üçün əlavə imkanlar yaradacaq, o cümlədən Ermenistan üçün".

"Müasir dünyada hüququn gücü deyil, gücün hüququ işləyir və güclü sənə haqlıcası məntiqi hökm sürür", - deyən Prezident İlham Əliyev böyük uzaqqörənlik nümayiş etdirərək ordu quruculuğu məsələlərini prioritet sahə kimi müəyyən etmiş və bu istiqamətdə möhtəşəm addımların atılmasını təmin etmişdir. Dövlətimizin varlığı isə hələ vaxtilə böyük uzaqqörənliklə vurğulanmışdır: "Əminəm ki, Azərbaycan gücləndikcə ordumuz da güclənəcək və ordumuz istənilən vəzifəni həll etməyə hazırdır, buna qadirdir. Azərbaycan ordusu nəinki bölgədə, həm hərbi potensialına, həm dəyüş qabiliyyətinə, həm də təchizatına görə dünya miqyasında güclü ordular sırasındadır. Düşməni bilməlidir ki, biz istənilən anda məsələni hərbi yolla həll edə bilərik".

Təsədüfi deyildir ki, ölkəmizin büdcə zərfində müdafiə xərcləri hər zaman üstün mövqeyə malik olmuşdur. Əgər 2003-cü ildə Azərbaycanın hərbi büdcəsi 135 milyon dollara bərabər idisə, 2020-ci ildə bu göstərici 1,9 milyard dollar təşkil etmişdir. 2021-ci ildə isə müdafiə xərcləri artaraq 2,7 milyard dollara yüksəlmişdir. Stokholm Beynəlxalq Sülh Problemlərinin Tədqiqat İnstitutunun 2019-cu il hesabatına görə, Azərbaycan ÜDM-də hərbi xərcləri 4% və ondan çox olan 10 dövlət sırasında yer almışdır. 2019-cu ilin göstəricilərinə əsasən, dünyanın ən güclü orduları sırasında

Azərbaycan 52-ci, Ermenistan isə 96-cı mövqedə olmuşdur. Dəniz gücü üzrə isə Azərbaycan 67-ci yerdə, Ermenistan isə dəniz ölkəsi olmadığından bu sahədə imkanları sifra bərabər hesab olunmuşdur. Tank gücü üzrə isə Azərbaycan 32-ci, Ermenistan isə 2 dəfədən də aşağı göstəriciyə (78-ci yer) malik olmuşdur. Fərq göz qabağındadır. Əlavə şərhə ehtiyac yoxdur.

Ölkəmizdə qısa zaman ərzində 20-dən artıq hərbi zavodun işə salınması və müasir hərbi-sənaye kompleksinin formalaşması tarixi nailiyyət hesab olunmalıdır. 5-ci nəsil silahların dünyanı aparıcı silah ixracatçılarından alınması və bu sahədə də uğurlu şaxələndirmə siyasətinin tətbiq edilməsi ölkəmizə təkcə hərbi deyil, həm də siyasi dividendlər gətirmişdir.

Ordumuzda döyüş ruhu və hərbi-vətənpərvərlik hissinin ən yüksək səviyyəsi təmin edilmişdir. Ordumuz Vətən qarşısında xilaskarlıq missiyasını həyata keçirdiyindən intehəsiz motivasiyaya malik olduğu halda, düşməni ordusu öz işğalçı mahiyyəti səbəbindən bütün bunlardan məhrumdur. "Yenilməz" erməni ordusunun gücü isə yalnız əliyalın dinc insanlara çatır. Müharibə dövründə Ermenistan hakimiyyəti növbəti hərbi cinayətlərə imza atmışdır. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin BMT-nin yuxarıda qeyd olunan sessiyasında çıxışında vurğuladığı kimi, "44 gün ərzində Ermenistan silahlı qüvvələri cəbhəboyu ərazilərdə yerləşən rayonlarımızı və şəhərlərimizi – Ağdam, Ağcabədi, Beyləqan, Daşkəsən, Füzuli, Goranboy, Tərtəri intensiv şəkildə atəşə tutdu. Ermenistan, həmçinin cəbhə bölgəsindən uzaqda yerləşən Gəncə, Bərdə, Mingəçevir, Qəbələ, Siyazan, Xızı və digər şəhərləri də atəşə tutdu. Raketlərdən biri Azərbaycanın hava hücumundan müdafiə qoşunları tərəfindən Bakının yaxınlığında yerləşən Xızı üzərində zərərsizləşdirilmişdir. Bu isə onu göstərir ki, paytaxt Bakı da

İşğal zamanı mülki və təsərrüfat obyektləri ilə yanaşı, Azərbaycanın misilsiz mədəniyyət abidələri də məhv edilmişdir. Belə ki, 13 dünya əhəmiyyətli (6 memarlıq, 7 arxeoloji), 292 ölkə əhəmiyyətli (119 memarlıq, 173 arxeoloji) və 330 yerli əhəmiyyətli (270 memarlıq, 22 arxeoloji, 23 bağ, park, monumental və xatirə abidələri, 15 dekorativ sənət nümunəsi) tarix və mədəniyyət abidələri erməni vandalizminin qurbanı olmuşdur.

Ermenistan Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində ekosid-ətraf mühitə qarşı genosid törətmişdir. Məsələrimizin 60 min hektarı məhv edilmiş, torpaqlarımız və çaylarımız çirkləndirilmiş və zəhərlənmişdir.

Onu da qeyd edək ki, 2021-ci ilin dövlət büdcəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası və yenidənqurulması işlərinə 2,2 milyard manat vəsait ayrılmışdır. Həmin işlərin mərkəzləşmiş qaydada həlli üçün Prezident İlham Əliyevin 2020-ci il 24 noyabr tarixli Sərəncamı ilə Əlaqələndirə Qərarı (ƏQ) yaradılmışdır. ƏQ-nin tərkibində 55 dövlət qurumunu, təmsil edən 160 nəfərlik 16 işçi qrupu fəaliyyət göstərir. ƏQ artıq Strateji Fəaliyyət Planını (SFFP) hazırlamışdır. SFFP əsasında Tədbirlər Planı da hazırlanmışdır. Prezident İlham Əliyevin tapşırıq və tövsiyələrinə uyğun olaraq işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası və yenidənqurulması işlərinin konseptual əsasları müəyyən edilmişdir. 4 mərhələdə fəaliyyət nəzərdə tutulmuşdur: İdarəetmə və təhlükəsizlik; infrastruktur məsələlərinin həlli; sosial xidmətlər; iqtisadiyyatın yenidən qurulması və inkişafı.

Yeni realıqda işğaldan azad olunmuş ərazilərin minalardan təmizlənməsi bir nömrəli məsələyə çevrilmişdir. Düşməni tərəf son 30 il ərzində işğal altında saxladığı torpaqlarımızı kütləvi şəkildə minalamışdır. Bunun nəticəsində müharibə başa çatdıqdan sonra indiyədək 2

olunmuş ərazilərimiz üzrə dəqiq mına xəritələrini ölkəmizə təqdim etsin.

Beləliklə, Azərbaycan 30 illik münafiqin hərbi-siyasi yollarla həll etdi, ərazi bütövlüyünü və tarixi ədaləti bərpa etdi. Dağlıq Qarabağ münafiqəsi keçmişdə qaldı. Azərbaycanda artıq Dağlıq Qarabağ adında inzibati ərazi vahidi yoxdur. Prezidentin 2021-ci il 7 iyul tarixli Fərmanı ilə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi zonaları yaradılmışdır. Bu xüsusda Prezident İlham Əliyev BMT-yə üzv dövlətləri və BMT Katibliyini ərazilərimizə istinad edərkən hüquqi cəhətdən mövcud olmayan, siyasi baxımdan qərəzli və manipulyasiya xarakterli adların istifadəsinə yol verməməyə çağırış etmişdir.

Ali Baş Komandanın böyük müzəffərlik məharəti, güclü iradəsi və qətiyyəti, müzəffər və yenilməz ordumuzun şücaəti, xalqın Prezidentinə olan birmənalı dəstəyi və onun ətrafında monolit birliyi, Türkiyə kimi güclü qardaş dövlətin Azərbaycanın yanında olması və onun atdığı istənilən addımı müdafiə etməsi, dost Pakistan dövlətinin ölkəmizə kömək etməyə hazır olduğunu bəyan etməsi və digər tərəfdəş dövlətlərin haqq işimizi müdafiə etməsi Vətən müharibəsində Azərbaycanın tam qələbəsini təmin edən həlledici amillərdir. O qələbə ki, şəhidlərimizin ruhunu sad etmişdir, o qələbə ki, Cəbrayılıımızı, Füzulimizi, Zəngilanımızı, Qubadlıımızı, Ağdamımızı, Kəlbəcərimizi, Laçınımızı, Hadrutumuz, Suqovuşanımızı, Şuşamızı və bütövlükdə işğal altındakı bütün ərazilərimizi öz əbədi sahibinə – Azərbaycana xalqına qaytarmışdır!

Yaşasın Xilaskar Ali Baş Komandanımız! Yaşasın Müzəffər Ordumuz! Yaşasın Qalib Xalqımız!

Qarabağ bizimdir. Qarabağ Azərbaycandır!

Elman NƏSİROV,
Milli Məclisin deputatı,
siyasi elmlər doktoru, professor